

la humanitat

Any III : Núm. 381
Barcelona, dissabte, 28 gener de 1933

Redacció i Administració: Ronda Sant Pere, 11, pral. : Telèfons 24646 i 24647
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

ASSAIGS

PROGRES I LLIBERTAT

Fou el famós filòsof nordamericà William James —l'any 1880 i durant una conferència a l'Harvard Philosophical Club— qui primer va parlar de "el sentiment de racionalitat", per a designar, així, l'instint meravellos en què, el pensament fluint magnífic, sense destorbs ni limitacions de cap espècie, l'home assoleix la plena consciència de llur facultat intel·lectual.

Racionalitat, ço és, llibertat plena de la intel·ligència per a sotmetre el món, intern i extern, a la rigor d'un pensament lògic, com instrument únic del coneixement i del progrés humà. Activitat, repetim, essencialment lliure, perquè la intel·ligència, en crear un pensament dotat d'eficàcia, ni admet la tutela, ni tolera l'esclavitud. D'on es desprèn que la llibertat és condició "sine qua non" de tota idea eficient i progressiva.

En el domini de la pura metafísica, el dubte sobre la nostra llibertat de determinació, sobre la possibilitat d'obrar fora de tota subjecció a influències i accions alienes, pot subsistir. Psicològicament no, perquè, el motor de la nostra actuació, radica en el fet indiscutible que sentim interiorment, amb plenitud de confiança, la nostra total capacitat per a decidir-nos i procedir lliurement, ja que, si ens manqués aquesta certesa interna, cap acte ens seria possible. De por de no poder actuar, mai ens decidírem per a l'acció.

La sensació íntima de la nostra llibertat és, doncs, en la mecànica psíquica, un fet cert i necessari. Constitueix, en realitat, la prerrogativa que, en l'escala dels éssers, ens erigeix en quelcom de superior a la matèria i a la psicologia rudimentària dels animals irracionals, solmesos, tots plegats, al determinisme de lleis físiques. L'home, en efecte, per l'exercici lliure de la seva intel·ligència i per la capacitat de realitzar lliurement les creacions de la mateixa, és l'únic ésser que inventa i crea, fent possible el progrés del món.

Dintre de nosaltres mateixos sentim la llibertat, desitgem la llibertat i creiem, a més, en l'eficàcia llur. Tal és el procés íntim segons el qual trobem, en nosaltres mateixos, la força necessària per a obrar i afirmem, ensem, davant la pròpia consciència i el món exterior a nosaltres, la personal individualitat. Es per això que la Reforma, admetent el lliure examen, va obrir als països anglosaxons el camí de la seva prosperitat, mentre que la Inquisició, reprimint la llibertat i sumint l'esperit en les tenebres de l'obscurantisme dogmàtic, constitueix una remora formidable en l'evolució dels països que varen patir-la.

La matèria viu sotmesa a l'acció de lleis inevitables i si amb la seva energia poden realitzar-se mil transformacions, no cal esperar d'ella la menor determinació, perquè està privada de pensament, ço és, de llibertat. La capacitat de pensar és, en efecte, l'expressió fonamental de la llibertat i, per altra part, el pensament, per si sol, no seria suficient per a res, si li manqués a la intel·ligència la llibertat de determinació, ja que convinguda per endavant de l'esterilitat pràctica de les seves elucubracions, acabaria per no voler molestar-se a pensar. Tot quedaria reduït, en el millor dels casos, a una mera fantasmagoria imaginativa, sense cap mena d'eficàcia.

Així, doncs, podem afirmar que el món millora les condicions de l'existència llur, realitzant lliurement el pensament concebut per la intel·ligència humana, exercitada, aquesta també, en règim de plena llibertat i a la recerca del bé comú, per tal de sotmetre a la força creadora de la racionalitat, les forces adverses de la naturalesa.

Tota opressió espiritual, qualsevol coerció a la llibertat del pensament humà racionalment i moralment concebut, tot impediment a la realització del mateix, signifiquen forces socialment negatives, motivadores d'un retrocés en la història de l'evolució humana.

Aquest és, cabalment, el motiu fonamental de la repulsa que mereixen tots els poders personals, totes les dictadures, siguin del color que siguin. Endebades poden esgargamellar-se repetint que vetllen per al progrés dels seus respectius països, ja que, com hem dit, hi ha una condició prèvia a tot possible progrés, un exponent imprescindible d'universal ciutadania, sense el qual, en definitiva, tot avenç no és altra cosa que una il·lusió: la llibertat.

Un home que sap de què va, en aquestes qüestions, tant pels seus profunds estudis històrics, com per la seva llarga experiència política i per l'experiència pràctica que ha tingut de sofrir en la seva pàtria, Francesc Nití, en els darrers paràgrafs del pròleg, amb què dedica al professor Orestes Ferrara el seu magnífic i darrer llibre sobre "La Democràcia", s'expressa així:

"En la lluita quotidiana no tenim més guia que raó: Encara és una llum molt dèbil per a la majoria dels homes, és, però, l'única llum que modera les passions i atenua els instints. El gran mèrit de totes les formes democràtiques ha consistit, precisament, en obligar a un gran nombre d'homes a abandonar el costum tradicional i adreçar-se envers el racional."

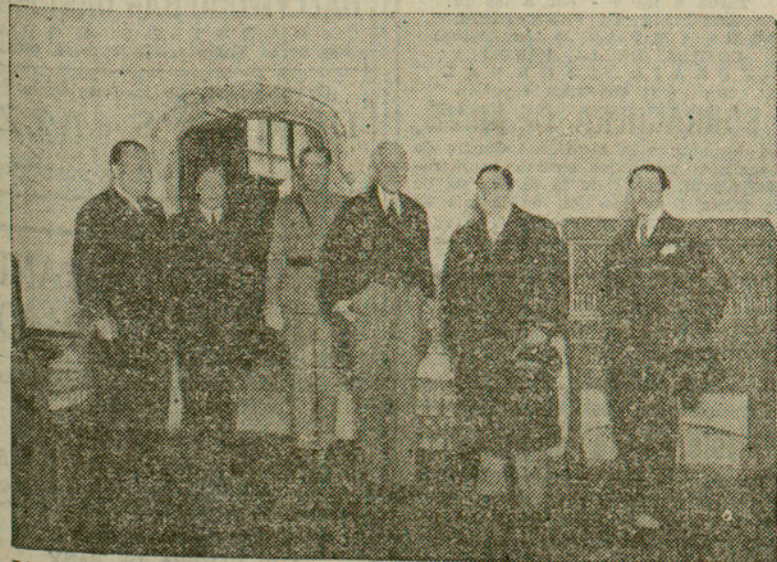
"La llibertat, en totes les seves manifestacions, és la base necessària per al desenvolupament del pensament racional."

Al cap de tantes investigacions i tants prolongats estudis, al cap de tants esdeveniments com he presenciat, resulta cada vegada més gran la meua fe en la llibertat com la força major, com el principi que conté en si tota altra forma i que permet tots els desenvolupaments; el principi de la vida, l'única forma conservadora i renovadora, ensem, de la civilització."

No cal afegir, al dit per Nití, altra cosa que el testimoni de la personal adhesió.

Sense llibertat no hi ha progrés possible. Tota dictadura conduiria, finalment, a un retrocés de la civilització.

JOSEP A. TRABAL.

L'ambaixador d'Itàlia, S. E. Guariglia, acompanyat del cònsol d'aquell país a la nostra ciutat, Cav. Romanelli, en la visita oficial que feu al President de la Generalitat de Catalunya, senyor Francesc Macià

Ramon Sales

A Còrdova, en una casa del carrer de la Concepció, molt propera al Banc de Bilbao, ha estat detingut un tal Ramon Sales.

Es tracta del pistolero del Lliure, de l'assassí a sou de Martínez Anido?

No diem pel nom i el cognom del detingut i perquè el telegrama del diari, d'on recollim la nova, el qualifica de "peligroso maleante".

CARNET

Aquest pobre diable que es fa passar per escriptor i signa els seus escrits amb el pseudònim de "El Caballero Audaz", ha estat processat. Ha estat processat per la publicació d'un llibre — diem-ne un llibre — que dedica a "Sanjurjo, caudillo y víctima".

Naturalment hom pot pensar com vulgui. Però el que no pot tolerar-se és que un "Caballero Audaz" — que no és "Caballero", perquè si ho fos no escriuria el que escriu, ni "audaz" perquè no es deixaria apallissar — llanci grapat de llot contra la República i canti les excel·lències dels generals perjurs.

S'han trobat caixons de llibres dels Jesuïtes. S'han trobat en l'interior d'una bodega.

Quina mena d'afinitat hi ha entre el vi i els enemics de la República?

Decididament, no escarmentem. Decididament, tenim una tolerància incomprendible envers els monàrquics facciosos.

POLISSO DISSORTAT

Embarca clandestinament i sofreix una caiguda, fracturant-se un braç

Gijón. — Ha ingressat a l'hospital Josep Blanco Escosura, que havent embarcat clandestinament a Santander en el transatlàntic "Habana", tingué la desgràcia de caure i sofrir la fractura d'un braç.

Blanco es proposava arribar en el dit vaixell a Amèrica.

Alliberament d'uns presos d'Hospitalet

El governador civil ha manifestat als periodistes que el senyor Moles, abans d'abandonar el Govern Civil, ordenà l'alliberament de diversos presos governatius d'Hospitalet, i que referent al que diu un periòdic d'un altre detingut que continua a la presó, el senyor Moles ha d'aclarir que aquell està a disposició del jutjat i, per tant, no és ell qui pot alliberar-lo.

—El mateix diari— ha acabat dient el senyor Ametlla— també es refereix als presos de Terrassa. Sobre aquest assumpte he demanat referències a l'alcalde de l'esmentada població i, segons els informes que rebí, procediré amb conseqüència.

El director de «Tierra y Libertad» davant del Tribunal

Avui ha comparegut davant del tribunal de la secció tercera el director del periòdic "Tierra y Libertad", Antoni Serrano, com a responsable de dos articles que es consideraren injuriosos per les autoritats.

El fiscal ha sol·licitat per al Serrano la pena de quatre mesos per cada delict.

El director de «Solidaridad Obrera», processat

Pel jutjat número 12, s'ha dictat aute de processament contra el director de "Solidaridad Obrera" per la publicació d'un article inserit en l'esmentat periòdic en l'edició del 21 del passat mes de desembre, considerat injuriós.

ALS PASSADISSOS DE LA CAMBRA

La presència, pels passadissos de la Cambra, del director general de Seguretat, senyor Menéndez, acompanyat de l'ex-conseller de Governació, senyor Terradellas, va produir general curiositat. Dient les coses pel seu nom, cal dir que més estranyesa va causar el senyor Terradellas que el senyor Menéndez...

Ens aproparem al conseller dimissionari...
—Hom diu que, a la fi, sereu nomenat Comissari general de Seguretat...
—li diem.

—Això diuen?
—Sí. Això diuen. I en veure'l ara tan ben acompanyat...
El senyor Terradellas tanca la conversa...
—Encara no, encara no...
Què voldria dir?

No va deixar d'estranyar als periodistes una conversa que el senyor Vidal i Guardiola va sostenir en veu baixa, als passadissos del Parlament, amb el nou governador senyor Ametlla.

Els reporters suposaren que es tractava de quelcom transcendental, doncs el senyor Vidal i Guardiola donava a la conversa un cert aire de misteri... El seu gest era enèrgic, i els periodistes, preveient una nova sensacional, s'hi apropaven...

El senyor Ametlla posà fi al diàleg amb les següents paraules...
—Bé! No us hi amoïneu. Ja direu que els deixin ballar!
El desentencament a ésser general.

El senyor Simó Bojarull, evidentment preocupat, preguntava, després de la sessió d'ahir...

—Per què el senyor Ruiz haurà dit que el voler instal·lar a l'Aeroport un pal per a l'amarratge dels zeppelins, eren dèries imperialistes?

Ningú va saber contestar-li satisfactoriament...
Potser hauria pogut fer-ho el senyor Col·leforas, si no es trobés malalt...

Ara s'ha decretat la llibertat provisional de molts dels complicats en els fets del passat agost.

No ens sembla malament la benevolença. Però amb qui la mereix.

I un llibre. Aquesta vegada de Prudenci Bertrana: "Naufrags", una gran novel·la. No és nova, però sembla més nova que moltes que s'escriuen avui.

FIGURES DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

El canoner «Arcila» rellena el «Cànovas del Castillo»

Las Palmas. — A Villa Cisneros, el guardacostes "Arcila" ha rellevat el "Cànovas".

La vigilància la fa en l'interior del golf i no en la punta Dulford, degut a què les màquines d'elevat no estan en condicions, i s'ha de fer l'operació a mà.

L'"Arcila" no té ràdio ni metralladores, per la qual cosa el "Cànovas" retornarà el diumenge, després de proveir-se de carbó i queviures.

DESCOBRIMENT A BARCELONA D'UNA AGENCIA CLANDESTINA DE DUANES

HAN ESTAT IMPOSADES SANCIONS A DIVERSES CASES

Madrid, 28. — El ministre d'Agricultura, senyor Domingo, ha rebut els periodistes i els ha dit que, amb motiu del règim de contingents d'exportació a França, ha estat descobert el funcionament clandestí d'una titulada Agència de Duanes, de Barcelona, així com que altres empreses realitzaven exportacions indegudes. Previ l'expedient incoat, s'han aplicat diverses sancions, entre elles una de 5.000 pessetes a la firma Successors de Felip Rey, que és l'agència esmentada. De més a més s'han imposat multes que importen quinze cèntims per quilogram

no justificat, a les cases Sagú, Mares, Successors de Felip Rey, Miquel Julià, B. Calasina i L. Arnau, les quals cases no havien justificat llurs expedicions com de trànsit a través de França.

El senyor Domingo ha condemnat aquests fraus i ha afegit que s'ha vist obligat, com a conseqüència de l'esmentat expedient, a destituir del seu càrrec el vocal de la Junta Reguladora de Barcelona, senyor Josep Guíllot, puix que ha estat comprovada la seva intervenció personal en aquestes anomalies.